

Tìotal: 'S ann leamsa a tha mo bhodhaig Ìre: TRÀTH

Ceanglan Cfe

Eòlasan/Builean	Slatan-tomhais
Tha mi ag ionnsachadh dè as urrainn dhomh a dhèanamh gus coimhead às dèidh mo bhodhaig agus cò as urrainn mo chuideachadh. HWB 0-48a Tha mi ag ionnsachadh mu spèis dom bhodhaig agus mu dhol-a-mach a tha ceart agus ceàrr. Tha fios agam cò ris a bhruidhneas mi ma bhios dragh orm mu seo. HWB 0-49a	<ul style="list-style-type: none"> Fios mu na tha prìobhaideach, me a thaobh dùnadh doras an taigh-bhig. A' cleachdadh chrìochan pearsanta le spèis dhaibh fhèin agus do chàch. A' sealltainn tuigse den bhun-bheachd "S ann leamsa a tha mo bhodhaig".

Amasan Ionnsachaidh

- Gun urrainn do chlann diofar phàirtean bodhaig ainmeachadh agus a chomharrachadh.
- Gun tòisich clann air bun-bheachd fèin-riaghladh na bodhaig a thuigsinn.

Slatan-tomhais Soirbheachaidh

- Tha mi a' tuigsinn gur ann leams' a tha mo bhodhaig.
- Tha mi a' tuigsinn dè th' ann an crìochan pearsanta.
- Tha mi a' tòiseachadh air tuigsinn na tha prìobhaideach a' ciallachadh.
- Tha mi a' tòiseachadh air tuigsinn gu bheil pàirtean dem bhodhaig prìobhaideach.
- Tha mi a' tòiseachadh air tuigsinn mu spèis dha mo bhodhaig.
- Tha mi a' tòiseachadh air tuigsinn mu shuathadh 's na tha freagarrach/mì-fhreagarrach.
- Tha mi ag ionnsachadh mu na bu chòir dhomh dhèanamh ma tha mi mì-chofhurtail timcheall air neach eile.
- Tha fios agam cò tha gam chuideachadh agus cò chumais sàbhailte mi agus cò ris a bhruidhneas mi tha tha dragh orm.
- Tha mi ag ionnsachadh mu chonaltradh èifeachdach.

Ceangal ris an Dachaigh

Tha fiosrachadh do phàrantan agus do luchd-cùraim aig gach ìre air làrach RSHP. Tha ceanglaichean ris an dachaigh ann am feadhainn de na gnìomhan a thathar a' moladh. Tha leabhraichean air am moladh airson an ionaid/sgoil – ghabhadh iad seo cuideachd cur dhan leabharlann.

Prìomh fhaclan/briathrachas

- Ceannard
- Faireachdainnean
- Prìobhaideach
- Sàbhailte
- Leis an eagal
- Suathadh

Goireas teagaisg // Tha an t-susbaint seo gu lèir airson suidheachadh foghlaim. Airson tuilleadh fiosrachaidh thèidibh gu www.rshp.scot // Lùnastal 2019

- Troimh-a-chèile
- Iomagaineach

OBAIR

Gabhaidh ionnsachadh planadh, faodaidh e tachairt nuair a dh'èireas cothrom-ionnsachaidh gu nàdarra nuair a tha clann agus luchd-foghlaim a' còmhradh, no nuair a thachras rudeigin sònraichte. Tha e fìor cuideachd gun urrainn dhuinn fhìn na cothroman sin a chruthachadh, agus mar sin tha beachdan an seo air leabhraichean, cluich agus gnìomhan eile a chuireas taic ri ionnsachadh RSHP aig tràth-ìre.

Ma tha sibh an dùil làrach-lìn mar YouTube a chleachdadh cuiribh, a' bhidio air dòigh ro-làimh, dèanaibh cinnteach gur e am film ceart a th' ann agus leumaibh seachad air na sanasan.

Tha an obair seo cuideachd a' ceangal ris an ionnsachadh na **Mo Bhodhaig** agus **Crìochan Pearsanta gus Prìobhaideachd** aig Tràth-ìre.

Rach thairis air briathrachas	Rach thairis air a' bhriathrachas/na faclan a th' aig clann airson am pàirtean bodhaig. Gabh a-steach na pàirtean prìobhaideach den bhodhaig agus na faclan pìt agus bod. Cleachd an dealbh agus na bileagan anns an obair fo EL1 'Mo bhodhaig'
Mar a bhios sinn a' ràdh 'Hallò'	Thoir cothrom do chlann taghadh mar a chanas iad hallò anns gach seisean - hi-5, breith làimh, fàsgadh no 'hallò' sìmplidh. Dèan postair leis na taghaidhean agus brosnach gach pàiste gus roghainn a dhèanamh mar a tha iad a' tighinn a-steach. Nuair a dh'inneas tu mu na taghaidhean an toiseach, dèan soilleir gum faod clann an inntinnean atharrachadh gach latha. Nuair a tha e freagarrach, dèan cinnteach gu bheil pàiste ceart gu leòr ma tha iad diùid no ma tha iad mì-thoilichte a' chiad char sa mhadainn.
'S ann leamsa a tha mo bhodhaig/'S mise ceannard mo bhodhaig fhìn	Tha seo mu cheannardas bodhaig (agus aonta) – tha sinn airson gun tuig clann gur ann leothasan a tha am bodhaig fhèin, gu bheil còir aca air sàbhailteachd agus air spèis, tha seo a' gabhail a-steach nach fhaod neach sam bith suathadh sna pàirtean prìobhaideach aca no ann am pàirt sam bith den bodhaig ann an dòigh a tha gam fàgail mì-chofhurtail, fo iomagain no fo eagal. Minichidh na leabhraichean san liosta bun-bheachd ceannardas bodhaig – faodaidh sibh an leughadh mar bhuidheann no còmhla ri pàiste fa leth. Tha an teirm Ceannard bodhaige na dheagh dhòigh air mìneachadh mar a bu chòir do chlann a bhith a' faireachdainn. <i>NOT:</i> Gabhaidh obair ann an EL1 Mo Bhodhaig a chleachdadh nuair a thathar ag ionnsachadh mu pàirtean prìobhaideach na bodhaig.
'S toigh leam e nuair a tha... ach cha toigh leam e nuair...	A' suidhe còmhla cleachd còmhradh airson clann a bhrosnachadh gus smaoinachadh mu chrìochan pearsanta agus suathadh. Mìnich gu bheil e uaireannan laghach nuair a tha cuideigin faisg no a' suathadh annad, ach uaireannan chan eil e laghach. Faighnich dhan chloinn mu mar a bhios iad a' faireachdainn nam bodhaig ma tha iomagain no eagal orra. Brosnaich iad gus smaoinachadh air an seo ann an dòigh

---

---

sam bith a tha freagarrach dhaibh – bidh cuid a’ bruidhinn air faireachdainn ‘Òbh obh’, no faireachdainn nan stamagan.

Nuair a tha clann a’ tuigsinn mu shuathadh, thoir a-steach a’ bheachd gum feum iad cead gus suathadh ann an daoine eile - mar eisimpleir, ’s dòcha gum bi caraidean toilichte le fàsgadh ach ’s dòcha nach còrd e ri neach eile mura h-eil iad air cead a thoirt seachad.

A’ coimhead ri crìochan pearsanta agus daoine a’ tighinn faisg, faodaidh na h-inbhich tòiseachadh le eisimpleirean mar; *’S toigh leam e nuair a bheir am balach beag agam cudail dhomh. Cha toigh leam e nuair a bhios daoine a’ suidhe ro fhaisg orm air a’ bhus.*

Ceannard mo bhodhaig

’S e òran gu math spòrsail a tha seo agus ’s dòcha gum bi tòrr dhen chlas a’ seinn cuideachd. Tha na faclan a’ coimhead ris an fhaireachdainn òbh obh agus air a’ bhun-bheachd mu bhith nad cheannard air do bhodhaig fhèin. Boss of My Body <https://ynad.cheannard.air.do.bhodhaig.fhèin.houtu.be/zAALZxa6NCw> (2 mion 33) *Ma tha sibh an dùil làrach-lìn mar YouTube a chleachdadh, cuiribh a’ bhidio air dòigh ro-làimh, dèanaibh cinnteach gur e am film ceart a th’ ann agus leumaibh seachad air na sanasan.*

Ma tha eagal no iomagain ort gu bràth

Ann am buidheann, ann an còmhraidhean fa leth agus tro chluich, cosg ùine a’ cur an cuimhne gach pàiste gum faod iad bruidhinn riut ma tha iad troimh-a-chèile, fo iomagain no ma tha eagal orra.

LEABHRAICHEAN A LEUGHAS SIBH CÒMHLA NO A GHEIBH SIBH AIR IASAD

Thoiribh sùil air an liosta shlàn a gheibhear aig Tràth-ìre

Bheir na leabhraichean seo cothroman còmhraidh dhuibh air na cuspairean ris a bheilear a’ dèiligeadh, gabhaidh iad cleachdadh còmhla ri clas no buidheann, an leughadh do dhithis no barrachd chloinne gus taic a chur ri prìomh phuingean ionnsachaidh. Dh’fhaodar pàrantan agus luchd-cùraim a bhrosnachadh gus an leughadh san dachaigh cuideachd.

It's My Body

Author Lory Freeman

ISBN 0943990 033

Leabhar ag ionnsachadh do chlann mar a sheachnas iad suathadh-bodhaig mì-chofhurtail.

Your body belongs to you

Cornelia Spelman

ISBN 978-0-8075-9473-5

Ann an cànan sìmplidh, cuideachail tha an t-ùghdar a’ mìneachadh gum faod clann fàsgadh càirdeil no pòg a dhiùltadh, fiù ’s bho chuideigin air a bheil gràdh aca, agus gum faod iad fhathast a bhith nan caraidean. Tha an teacsa agus na dealbhan a’ cur an cuimhne chloinne gu bheil na faireachdainnean aca a’ cunntadh. Dòigh a tha deimhinneach agus taiceil.

My Body Belongs to Me from My Head to My Toes

Dagmar Geisler

ISBN 9781626363458

A' toirt misneachd do chlann gu bheil cead aca gabhail ri suathadh/fàsgadh bho dhaoin' eile, a' toirt taic dhaibh ann an suidheachaidhean doirbh.

No Means No!

Jayneen Sanders agus Cherie Zamazing

ISBN 1925089223

'S e leabhar-dheilbh chloinne a th' ann an 'No means No!' mu nighean bheag aig a bheil beachdan làidir agus soilleir mu gach cuspair, gu h-àraid a thaobh a bodhaig agus crìochan pearsanta.

Miles is the boss of his body

Samantha Kurtzman- Counter agus Abbie Schiller

ISBN 0989407136

Air an t-6mh co-là breith aig Miles tha a thoileachas air a lùghdachadh nuair a tha a theaghlach ga bhìdeadh, ga fhàsgadh cus, ga thogail agus ga dhiogladh an aghaidh a thoil 's tha e a' cur roimhe gu bheil siud gu lèor! Nuair a tha Miles a' cur roimhe gur esan ceannard a bhodhaig fhèin, tha a theaghlach gu lèir a' toirt taic dha a thaobh a chrìochan pearsanta.

I said No! A kid-to-kid guide to keeping private parts private

Zach agus Kimberly King

ASIN: B00L6YO4SS

Leabhar gus clann a chuideachadh a' tuigsinn chrìochan pearsanta, a' cleachdadh briathrachas 'bratach dearg/bratach uaine'. **A book to help children understand boundaries, using 'red flag/green flag' terminology.**